

Primärvården kan förebygga suicid bland äldre

Insatser inom primärvården som riktar sig såväl till vårdpersonalen som till äldre är effektiva för att förebygga suicidalt beteende och minska självmordstankar hos äldre. Framförallt gäller det insatser för att kunna identifiera och behandla depression.

En litteraturöversikt av Okolie och medarbetare visar att primärvården är en viktig arena för att förebygga suicidalt beteende (suicid, suicidförsök och självskaðebeteende) bland äldre. Effektiva insatser är till exempel att utbilda personal inom primärvården i att känna igen riskfaktorer för suicid hos äldre. Även behandling av depression genom sammansatta insatser som integrerar flera vårdgivare (s.k. collaborative care) minskar risken för suicidalt beteende hos äldre. Det kan också vara effektivt med andra insatser såsom läkemedels- och psykoterapibehandling, telefonrådgivning för äldre i riskzon och breda samhällsbaserade insatser i områden där suicidtalerna för äldre är höga. De samhällsbaserade insatserna kan omfatta bland

annat utbildning till nyckelpersoner (s.k. gatekeeper-program), identifiering av äldre med depression, gruppaktiviteter för äldre och hänvisning till behandling vid behov. Författarna framhåller dock att det behövs mer högkvalitativ forskning om behandling och samhällsbaserade suicidförebyggande insatser för äldre.

BAKGRUND OCH METOD

Suicidalt beteende innefattar suicid, suicidförsök och självskaðebeteende. Riskfaktorer förknippade med suicidalt beteende hos äldre inkluderar psykiska (depression), fysiska (kronisk sjukdomar och funktionshinder) och sociala faktorer (förlust och social isolering). Trots att självmord är vanligare hos äldre jämfört med andra åldersgrupper och suicidalt beteende hos äldre är förknippad med hög dödlighet (på grund av isolering och minskad fysisk motståndskraft) är forskning om förebyggande insatser i denna åldersgrupp begränsad. Äldre definieras i studien som personer över 60 år. Forskarna sökte igenom fem databaser fram till 1 april 2016, och sammanlagt 21 forskningsartiklar inkluderades i översikten. En narrativ syntesmetod användes för att analysera data och presentera resultat.

Insatser för att förebygga suicid hos äldre

Typ av insats	Beskrivning av insats	Land	Antal studier i översikten (antal RCT)	Antal studier som tyder på positiv effekt*
Primärvårdsbaserade insatser	Insatser som integrerar flera vårdgivare samt utbildning av vårdpersonal	USA, Australien	4 (4 RCT)	4
Behandlingsinsatser	Läkemedelsbehandling, psykoterapi eller annan psykologisk behandling	Israel, Frankrike, USA, Tyskland	6 (2 RCT)	5
Telefonrådgivning	Telefonhjälpiliner och telefonrådgivning	Italien, USA	3	2
Breda samhällsbaserade insatser	Insatser i lokalsamhället med flera komponenter	Japan, Hongkong	8	8

*Minskning av suicid, suicidförsök, suicidtankar, självskaðebeteende, suicidrisk eller depression. RCT = randomiserad kontrollerad studie.

SYFTE OCH MÅLGRUPP Den här texten sammanfattar en systematisk litteraturöversikt som utvärderar effekten av insatser för att förebygga suicidalt beteende bland äldre. Faktabladet riktar sig till beslutsfattare och andra som arbetar med suicidprevention på nationell, regional eller lokal nivå.

REFERENS Okolie C, Dennis M, Simon Thomas E, John A. A systematic review of interventions to prevent suicidal behaviors and reduce suicidal ideation in older people. *Int Psychogeriatr.* 2017;29(11):1801-24.